

บทที่ 3

โครงสร้างและการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่ทำการศึกษา รัฐบาลและกรมสรรพากร ได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและมาตรการภาษีที่สำคัญ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา และฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ เป็นการช่วยเหลือธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ หลายประการ และมีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

3.1 นโยบายและมาตรการภาษีสรรพากรที่สำคัญในช่วงปีงบประมาณ 2540 - 2545

ในช่วงปี 2540 – 2545 มีการเปลี่ยนแปลงในมาตรการภาษีสรรพากรที่สำคัญ คือ

- 1) มาตรการส่งเสริมกิจการวิเทศนกิจให้สามารถแข่งขันกับศูนย์กลางทางการเงินอื่นได้ โดยการตราพระราชกฤษฎีกายกเว้นภาษีเงินได้ 3 ฉบับ คือ พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 306 –308 โดยยกเว้นภาษีเงินได้ที่เป็นค่าธรรมเนียมผู้ประกอบการวิเทศนกิจ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินกำไรอื่น
- 2) มาตรการส่งเสริมและฟื้นฟูธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
- โดยยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้พึงประเมินจากการขายอสังหาริมทรัพย์ ที่จดทะเบียนการได้มา ในปี 2540 และมีการขายภายหลังจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม 2540
- การลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะจากร้อยละ 3.0 เหลือเพียงร้อยละ 0.1 ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2543 ถึงปัจจุบัน
- 3) มาตรการภาษีกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการเปลี่ยนแปลงกฎหมายใหม่ ได้แก่
- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อช่วยให้ประชาชนมีรายได้หลังการหักภาษี ณ ที่จ่ายเพิ่มขึ้น
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อกระตุ้นการบริโภคของประชาชน โดยการลดอัตราภาษีจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 7 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 เป็นต้นมา
- ลดภาระของกิจการวิสาหกิจขนาดย่อม
- 4) มาตรการปรับโครงสร้างหนี้ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงินตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนด ซึ่งถือเป็นมาตรการส่งเสริมให้เจ้าหนี้อื่นที่มีใช้สถาบันการเงินได้มีการปรับปรุงโครงสร้าง

หนี้ และได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเช่นเดียวกับสถาบันการเงิน เพื่อให้กิจการสามารถดำเนินการได้ทั้งระบบ และสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ เพื่อดำเนินการรับซื้อ รับโอนสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน

5) มาตรการภาษีปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทมหาชน จำกัด หรือบริษัทจำกัดที่ควบโอนกิจการทั้งหมด และควบโอนกิจการบางส่วนให้แก่กัน สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ โดยกำหนดให้บริษัทมหาชน จำกัด หรือบริษัทจำกัดที่ควบโอนกิจการให้แก่กัน ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์

6) มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเพิ่มความสะดวกในการเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ โดยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมีการจับจ่ายซื้อสินค้า การลงทุน และอื่น ๆ ที่จะส่งผลให้สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้ทางหนึ่ง และเพื่อบรรเทาภาระภาษีสร้างความสะดวกในการเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ให้กับผู้ขายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการค้า หรือหากำไรสามารถชำระภาษีธุรกิจเฉพาะต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ในขณะที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ณ กรมที่ดิน ในการนี้ ได้มีการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 34) พ.ศ. 2541 กำหนดให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ให้ผู้เดินทางออกนอกประเทศที่ซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการจดทะเบียน เพื่อนำออกไปนอกราชอาณาจักร ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บไว้แล้ว และได้ปรับปรุงประมวลรัษฎากรเพื่อให้การบริหารจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ สำหรับกรณีนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 เป็นต้นไป

7) มาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการลงทุน โดยมีนโยบายกระตุ้นการลงทุนของภาคธุรกิจด้วยการลดภาระภาษีเงินได้นิติบุคคล ด้วยการกำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ลงทุนซื้อทรัพย์สินใช้ในการประกอบกิจการ สามารถหักค่าสึกหรอ และค่าเสื่อมราคาในทรัพย์สินดังกล่าวได้ในอัตราเร่งเป็นสองเท่าตลอดอัตราเดิมของอายุการใช้งาน

8) มาตรการภาษีเพื่อเพิ่มทุนของสถาบันการเงิน เพื่อส่งเสริมให้มีการบริหารและการจัดการสินทรัพย์ด้วยคุณภาพเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ และเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ กำหนดให้มีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์สำหรับกำไรสุทธิของการบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่รับซื้อ หรือรับโอนจากสถาบันการเงิน และยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่กิจการของสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

9) มาตรการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ข้าราชการ โดยกำหนดให้ข้าราชการผู้เข้าร่วมโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด หักค่าใช้จ่ายกรณีเงินขวัญถุงที่ได้รับในปีที่ 2 ได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2542 เป็นต้นไป

10) มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการศึกษาและการออม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรครูมีสวัสดิการความเป็นอยู่ และความมั่นคงในชีวิตเพิ่มขึ้น อีกทั้งเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของครูโรงเรียนเอกชน ที่จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนสงเคราะห์ครูให้เท่าเทียมกับผู้มีเงินได้ในภาคเอกชน ที่จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และผู้มีเงินได้ภาครัฐบาลที่จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

11) มาตรการภาษีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บ ด้วยการปรับปรุงระบบการหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยให้ยื่นชำระภาษีผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ ด้วยแผ่นดิสก์เก็ตจากโปรแกรมสำเร็จรูป

3.2. โครงสร้างการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร โดยแบ่งการจัดเก็บเป็นดังนี้

1) ภาษีอากรที่สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่จัดเก็บ โดยมีสำนักงานสรรพากรอำเภอต่าง ๆ ดำเนินการจัดเก็บภาษีตามลักษณะประเภทภาษีตามประมวลรัษฎากร คือ

1.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

1.3 ภาษีการค้า มีการยกเลิกการจัดเก็บตั้งแต่ปี 2535 และได้มีการนำภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะมาใช้แทน แต่ยังคงมีการชำระภาษีอยู่เนื่องจากการค้างชำระภาษีเดิม

1.4 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

1.5 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

1.6 รายได้อื่น ๆ

2) ภาษีอากรที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บและนำส่งให้ ดังนี้

2.1 คลังจังหวัดเชียงใหม่ จัดเก็บและนำส่งภูมิภาคภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.2 ที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ จัดเก็บและนำส่งจากการโอนขายสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

2.3 ขนส่งจังหวัดเชียงใหม่ จัดเก็บและนำส่งจากการโอนสิทธิรถขนส่งและล้อเลื่อน

2.4 สุลกากรจังหวัดเชียงใหม่ จัดเก็บและนำส่งจากอาคารขาเข้า ณ ท่าอากาศยาน
จังหวัดเชียงใหม่

2.5 สรรพสามิตจังหวัดเชียงใหม่ จัดเก็บและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มจากการตัดแปลง
รถยนต์ ภาษีสนามกอล์ฟ ภาษีจากสุรารายอาชญากรรม ฯลฯ

สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (ช่วงระหว่างปีงบประมาณ 2540 – 2545) ประกอบ
ไปด้วย สำนักงานสรรพากรอำเภอ 12 สำนักงานอำเภอและ 1 สำนักงานกิ่งอำเภอ มีหน้าที่และ
ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร และเงินผลประโยชน์อื่นของรัฐ การนำเงินส่งคลัง
การจ่ายเงินภาษีลดหนี้ การสำรวจ การจำหน่ายอากรแสดมปี ดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียน
ภาษีอากร และเลขประจำตัวผู้เสียภาษี ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการให้บริการและคำปรึกษา
หาหรือเกี่ยวกับภาษีอากรแก่ผู้เสียภาษีและประชาชนทั่วไป

สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่แหล่งภาษีอากรที่สำคัญในเขตสำนักงาน
สรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งรับผิดชอบจัดเก็บภาษีอากรในพื้นที่ตำบลศรีภูมิ สุเทพ ช้างเผือก
ป่าแดด หายยา แม่เหิยะและพระสิงห์ ส่วนสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) รับผิดชอบ
จัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรในพื้นที่ตำบลช้างม้อย ช้างคลาน หนองหอย วัดเกต ท่าศาลา
หนองป่าครั่ง ป่าตัน ฟ้าฮ่ามและสันผีเสื้อ โดยมีผลการจัดเก็บ(จากตารางที่ 3.1) ตั้งแต่ปีงบประมาณ
2540 – 2545 แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 มีระดับผลการจัดเก็บภาษีอากรตั้งแต่ 500 ล้านบาทขึ้นไป ประกอบด้วย
สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ และเมืองเชียงใหม่ (สาขา) โดยมีผลการจัดเก็บประมาณ
ร้อยละ 90 ของผลการจัดเก็บทั้งหมด เนื่องจากเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางการค้า การขนส่ง อุตสาหกรรม
และพาณิชยกรรม เป็นส่วนใหญ่ของจังหวัด

กลุ่มที่ 2 มีระดับผลการจัดเก็บภาษีตั้งแต่ 30 ล้านบาทขึ้นไป ประกอบด้วยสำนักงาน
สรรพากรอำเภอสารภี หางดง และสันป่าตอง ซึ่งเป็นสำนักงานที่อยู่รอบอำเภอเมืองออกไป

กลุ่มที่ 3 มีระดับผลการจัดเก็บภาษีตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป ประกอบด้วยสำนักงาน
สรรพากรอำเภอจอมทอง และอำเภอฮอด

กลุ่มที่ 4 มีระดับผลการจัดเก็บภาษีต่ำกว่า 5 ล้านบาทลงมา ประกอบด้วยสำนักงาน
สรรพากรอำเภอสะเมิง แม่แจ่ม แม่แจ่ม อมก๋อย คอยเต่า และกิ่งอำเภอดอยหล่อ ซึ่งเป็นอำเภอขนาดเล็ก
มีพื้นที่ห่างไกลจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยเป็นพื้นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ บางส่วนเป็น
ภูเขาและที่ราบสูง

ตารางที่ 3.1 ผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรในท้องถิ่นสำนักงาน
สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 – 2545

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	2540	2541	2542	2543	2544	2545
สำนักงานจัดเก็บ	0.028	0.150	0.130	0.605	0.018	0.015
อ.เมืองเชียงใหม่	1454.364	1194.935	850.557	661.966	732.929	826.509
อ.เมืองเชียงใหม่ (สาขา)	734.387	1173.836	1045.361	773.335	790.286	770.628
อ.สารภี	52.103	54.771	49.866	53.312	73.492	95.936
อ.หางดง	64.668	77.335	64.156	55.902	57.353	57.736
อ.สันป่าตอง	48.006	57.387	43.785	32.507	34.475	36.789
อ.จอมทอง	26.152	24.646	19.914	13.000	14.420	16.533
อ.ฮอด	9.799	10.115	10.504	7.589	7.091	8.401
อ.สะเมิง	2.238	2.150	2.403	1.608	1.335	1.626
อ.แม่วาง	3.865	4.073	3.427	2.525	1.873	2.588
อ.แม่แจ่ม	3.458	3.191	3.456	3.378	3.104	2.910
อ.อมก๋อย	1.028	0.559	1.383	0.945	0.932	1.271
อ.ดอยเต่า	1.931	1.251	1.670	1.241	1.284	1.476
กิ่งอ.ดอยหล่อ	1.443	1.402	0.874	1.202	2.000	2.038
รวม	2403.470	2605.801	2097.486	1609.115	1720.592	1824.456
สุลกากร	32.752	55.793	45.329	47.175	44.068	50.574
สรรพสามิต	4.740	1.121	1.031	0.000	0.000	0.000
หน่วยงานอื่นจัดเก็บ	415.776	339.794	345.922	345.977	329.663	421.980
รวมหน่วยอื่นจัดเก็บ	453.268	396.708	392.282	393.152	373.731	472.554
รวมทั้งหมด	2856.738	3002.509	2489.768	2002.267	2094.323	2297.010

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (ปี 2540,2541,2542,2543,2544 และ 2545)

หมายเหตุ : หน่วยงานอื่น หมายถึง คลังจังหวัด ขนส่งจังหวัด ที่ดินจังหวัด

โดยมีประมาณการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเป็นเป้าหมายในการจัดเก็บ รายได้ภาษีสรรพากร ดังตารางที่ 3.2 และมีผลของการปฏิบัติงาน คือ การจัดเก็บรายได้ภาษีอากรที่ สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ โดยหน่วยงานย่อย สามารถจัดเก็บได้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 – 2545 ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.2 ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 – 2545

หน่วย : ล้านบาท

ภาษีที่จัดเก็บ	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545
บุคคลธรรมดา	1,140.640	1,110.684	940.537	982.185	634.662	583.810
นิติบุคคล	306.595	255.713	210.204	246.900	266.668	367.557
การค้า	3.122	0.705	0.366	0.216	0.702	0.300
มูลค่าเพิ่ม	861.001	1,201.923	830.214	820.251	711.058	764.553
ธุรกิจเฉพาะ	347.944	154.187	116.776	156.370	59.748	44.922
อากรแสตมป์	50.377	43.959	24.693	25.239	31.855	31.334
รายได้อื่นๆ	3.122	3.280	3.522	2.530	2.663	2.738
รวมจัดเก็บ	2,712.801	2,770.451	2,126.312	2,233.691	1,707.356	1,795.214
ภาษีศุลกากร	20.881	28.505	59.909	41.488	50.621	47.960
ภาษีสรรพสามิต	18.118	6.785	0.983	0.751	0.000	0.000
หน่วยงานอื่น	621.200	475.000	287.514	425.964	315.716	354.984
รวมหน่วยอื่น	660.199	510.290	348.406	468.203	366.337	402.944
รวมทั้งหมด	3,373.000	3,280.741	2,474.718	2,701.894	2,073.693	2,198.158

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (ปี 2540,2541,2542,2543,2544 และ 2545)

ตารางที่ 3.3 ผลจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของ สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่
ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 - 2545

หน่วย : ล้านบาท
(ร้อยละ)

ภาษีที่จัดเก็บ	จัดเก็บปี 40	จัดเก็บปี 41	จัดเก็บปี 42	จัดเก็บปี 43	จัดเก็บปี 44	จัดเก็บปี 45
บุคคลธรรมดา	1,008.196 (41.95)	1,181.902 (45.36)	919.552 (43.84)	606.260 (37.68)	541.126 (31.45)	563.145 (30.87)
นิติบุคคล	254.191 (10.58)	214.274 (8.22)	215.015 (10.25)	266.608 (16.57)	385.312 (22.39)	439.948 (24.11)
การค้า	1.567 (0.06)	0.732 (0.03)	0.374 (0.02)	1.401 (0.09)	0.278 (0.02)	0.430 (0.02)
มูลค่าเพิ่ม	847.519 (35.26)	991.993 (38.07)	831.487 (39.64)	649.869 (40.39)	716.606 (41.65)	733.093 (40.18)
ธุรกิจเฉพาะ	243.011 (10.11)	187.388 (7.19)	102.668 (4.90)	52.690 (3.27)	43.786 (2.54)	48.090 (2.64)
อากรแสตมป์	45.644 (1.90)	26.038 (1.00)	25.178 (1.20)	29.375 (1.83)	30.914 (1.80)	37.114 (2.03)
รายได้อื่น ๆ	3.342 (0.14)	3.474 (0.13)	3.212 (0.15)	2.912 (0.17)	2.570 (0.15)	2.636 (0.15)
รวมจัดเก็บ	2,403.470 (100.00)	2,605.801 (100.00)	2,097.486 (100.00)	1,609.115 (100.00)	1,720.592 (100.00)	1,824.456 (100.00)
ภาษีสุღการ	32.752	55.793	45.329	41.175	44.068	50.574
ภาษีสรรพสามิต	4.740	1.121	1.031	0.000	0.000	0.000
หน่วยงานอื่น	415.776	339.794	345.922	351.977	329.663	421.980
รวมหน่วยอื่น	453.268	396.708	392.282	393.152	373.731	472.554
รวมทั้งหมด	2,856.738	3,002.509	2,489.768	2,002.267	2,094.323	2,297.010

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (ปี 2540,2541,2542,2543,2544 และ 2545)

หมายเหตุ : หน่วยงานอื่น หมายถึง คลังจังหวัด ขนส่งจังหวัด ที่ดินจังหวัด

ผลการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ที่จัดเก็บโดยสำนักงาน (ตารางที่ 3.3) พบว่า ภาษีที่ทำรายได้ให้สำนักงานสรรพากรจังหวัดมากที่สุด ในช่วงปีงบประมาณ 2540 ถึงปีงบประมาณ 2542 คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คิดเป็นร้อยละของผลการจัดเก็บในแต่ละปีงบประมาณ คือ 41.95 45.36 และ 43.84 ตามลำดับ และภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่จัดเก็บได้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 – 2545 คิดเป็นร้อยละของผลการจัดเก็บ คือ 40.39 41.65 และ 40.18 ตามลำดับ โดยรวมผลการจัดเก็บทั้ง 2 ประเภท สามารถจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรเกินร้อยละ 70 ของผลการจัดเก็บทั้งหมด

3.3 ผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

3.3.1 รายได้ภาษีสรรพากรจากหน่วยงานย่อย

สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ มีสำนักงานสรรพากรอำเภอ ทำหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้ภาษี จำนวน 13 หน่วยงาน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 – 2542 สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ สามารถจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากร เป็นจำนวนเงินเกินกว่า 2 พันล้านบาทต่อปี และจัดเก็บภาษีได้ลดลงแต่ไม่ต่ำกว่า 1 พันห้าร้อยล้านบาทต่อปี ในปีงบประมาณ 2543 ถึง 2545 โดยพิจารณาจากตารางที่ 3.1 เนื่องจากผลของการลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร โดยสามารถจัดเก็บภาษีได้สูงสุดในเขตอำเภอเมือง ซึ่งมีจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้รวมกันมากกว่าร้อยละ 50 ของผลการจัดเก็บภาษีทั้งหมด เนื่องจากในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ และอำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุนต่าง ๆ ทั้งทางด้านพาณิชยกรรม การบริการ การท่องเที่ยว โรงแรมและภัตตาคาร เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ ธนาคารพาณิชย์ โรงเรียน ห้างสรรพสินค้า และแหล่งบันเทิงต่าง ๆ จึงทำให้สามารถจัดเก็บภาษีทุกประเภทได้ในจำนวนมาก

สำหรับสำนักงานสรรพากรอำเภอสารภี หางดง และสันป่าตอง เป็นหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีได้เกิน 30 ล้านบาทต่อปี โดยในช่วงระหว่างปีงบประมาณ 2540 – 2543 สำนักงานสรรพากรอำเภอหางดง สามารถจัดเก็บภาษีได้มากจากภาษีธุรกิจเฉพาะ เนื่องจากในเขตพื้นที่อำเภอหางดงมีการขยายตัวจากธุรกิจบ้านจัดสรรเป็นจำนวนมาก และมีการขยายตัวของชุมชนบ้านถวายเป็นชื่อเสียงทางด้านหัตถกรรมต่าง ๆ จึงทำให้มีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น สำหรับสำนักงานสรรพากรอำเภอสารภี สามารถจัดเก็บภาษีได้สูงในปีงบประมาณ 2544 – 2545 เนื่องจากมีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม และจัดเก็บภาษีจากหน่วยงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งขยายหน่วยงานไปอยู่ในท้องที่อำเภอสารภี สามารถจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้เพิ่มขึ้น ส่วนสำนักงานสรรพากรอำเภอสันป่าตอง สามารถจัดเก็บภาษีได้จากการประกอบการห้างร้าน ธนาคาร และจากโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

3.3.2 การจัดเก็บรายได้ภาษีของหน่วยงานย่อยที่สำคัญ

ผลการจัดเก็บภาษีรวมของสำนักงานสรรพากรอำเภอที่สำคัญ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 ถึงปีงบประมาณ 2545 โดยมีผลการจัดเก็บตั้งแต่ 30 ล้านบาทขึ้นไป มีสำนักงานสรรพากรอำเภอเมือง และสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) สามารถจัดเก็บภาษีรวม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.66 และ 43.13 ของการจัดเก็บทั้งหมด โดยสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่สามารถจัดเก็บภาษีสูงสุด ในปีงบประมาณ 2540 จำนวน 1,454.364 ล้านบาท และจัดเก็บได้ในปี 2541 จัดเก็บได้จำนวน 1,194.935 ล้านบาท สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) จัดเก็บได้สูงสุดในปี 2541 และปี 2542 จำนวน 1,173.836 ล้านบาท และ 1,045.361 ล้านบาท จากตารางที่ 3.4 และแผนภูมิที่ 3.1

ถ้าพิจารณาอำเภอในกลุ่มที่มีผลการจัดเก็บตั้งแต่ 30 ล้านบาทขึ้นไป สำนักงานสรรพากรอำเภอสารภี จะสามารถจัดเก็บภาษีได้ใกล้เคียงกับสำนักงานสรรพากรอำเภอหางดง คือ จัดเก็บได้คิดเป็นร้อยละ 3.10 และ 3.08 เนื่องจากทั้ง 2 หน่วยงานเป็นอำเภอที่อยู่ติดกับเขตอำเภอเมืองโดยมีโรงงานขนาดใหญ่ หลายโรงงาน มีหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งสามารถจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะจากการขายอสังหาริมทรัพย์ และจัดเก็บภาษีจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่เกิดจากการขายที่ดิน ในช่วงที่มีการขยายตัวของอสังหาริมทรัพย์จำนวนมาก ในขณะที่อำเภอสันป่าตองและอำเภออื่นมีรายได้จากการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก - ขนาดกลาง และรายได้จากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่

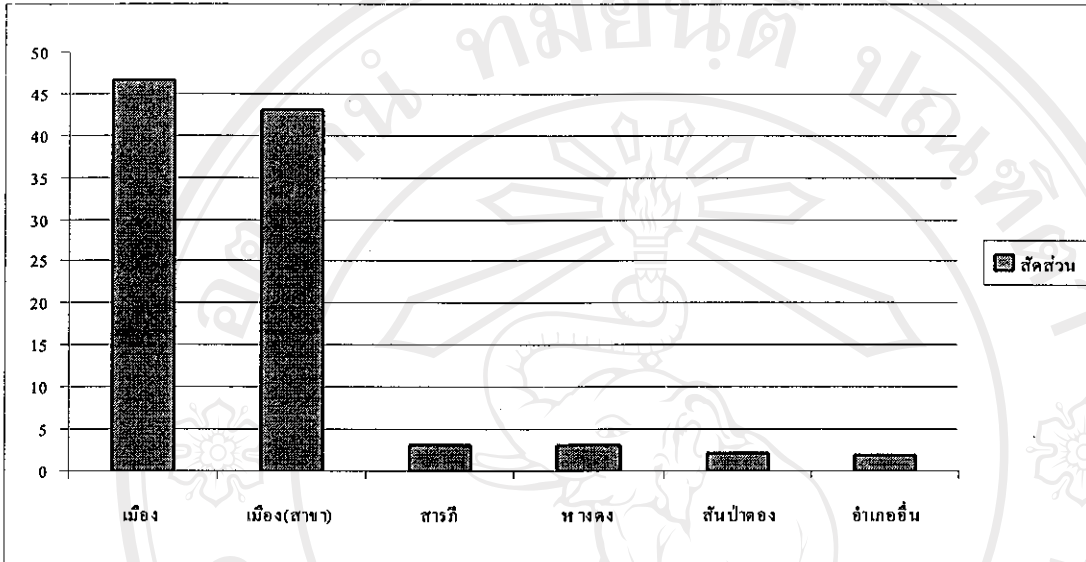
ตารางที่ 3.4 ผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรรวมอำเภอสำคัญตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 - 2545

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยจัดเก็บ	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	รวม	สัดส่วน
อ.เมือง	1454.364	1194.935	850.557	661.966	732.929	826.509	5721.260	46.66
อ.เมือง (สาขา)	734.387	1173.836	1045.361	773.335	790.286	770.628	5287.833	43.13
อ.สารภี	52.103	54.771	49.866	53.312	73.492	95.936	379.480	3.10
อ.หางดง	64.668	77.335	64.156	55.902	57.353	57.736	377.150	3.08
อ.สันป่าตอง	48.006	57.387	43.785	32.507	34.475	36.789	252.949	2.06
อำเภออื่น	49.942	47.537	43.761	32.093	32.057	36.858	242.248	1.98
รวมทุกอำเภอ	2403.470	2605.801	2097.486	1609.115	1720.592	1824.456	12260.920	100.00

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (ปี 2540,2541,2542,2543,2544 และ 2545)

**แผนภูมิที่ 3.1 ผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรรวมสำหรับอำเภอที่มีความสำคัญของ
สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 – 2545**

ที่มา : จากตารางที่ 3.4

3.3.3 ประเภทภาษีที่สำคัญของหน่วยงานย่อย

1. การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

พิจารณาผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากตารางที่ 3.5 และแผนภูมิที่ 3.2 ที่จัดเก็บได้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 ถึง ปีงบประมาณ 2545 มีผลการจัดเก็บสูงสุดที่สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ และ สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) คิดเป็นร้อยละ 44.60 และ 43.64 ของผลการจัดเก็บของสำนักงานสรรพากรอำเภอทั้งหมด ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน เมื่อนำมารวมกันแล้วสามารถจัดเก็บคิดเป็นร้อยละ 88.24 ของผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จัดเก็บได้

สาเหตุสำคัญที่สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ในสัดส่วนที่สูงมาก เนื่องจากสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองทั้ง 2 สำนักงานเป็นที่ตั้งของธนาคารพาณิชย์หลายแห่ง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานราชการ และเอกชน รวมทั้งสถานศึกษา จึงทำให้มีการนำส่งภาษีจากอัตราดอกเบี้ย และภาษีจากการหัก ณ ที่จ่าย จากเงินเดือน ค่าจ้างแรงงานต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งเป็นภาษีที่สำคัญของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับกลุ่มที่มีผลการจัดเก็บภาษีตั้งแต่ 30 ล้านบาทขึ้นไป

สำนักงานสรรพากรอำเภอหางดง จัดเก็บได้ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.56 โดยจัดเก็บได้ภาษีเงินได้ จากอัตราดอกเบี้ยได้มากกว่าอำเภอสารภี ที่จัดเก็บได้คิดเป็นสัดส่วน 2.59 เนื่องจากในช่วงที่ที่คน มีการขยายตัว เขตอำเภอหางดงได้รับความนิยมนิยมจากการทำธุรกิจบ้านจัดสรรมากกว่า เพราะอยู่ใกล้ เขตอำเภอเมือง และมีการคมนาคมที่สะดวก

ตารางที่ 3.5 ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับอำเภอที่สำคัญของสำนักงาน สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 – 2545

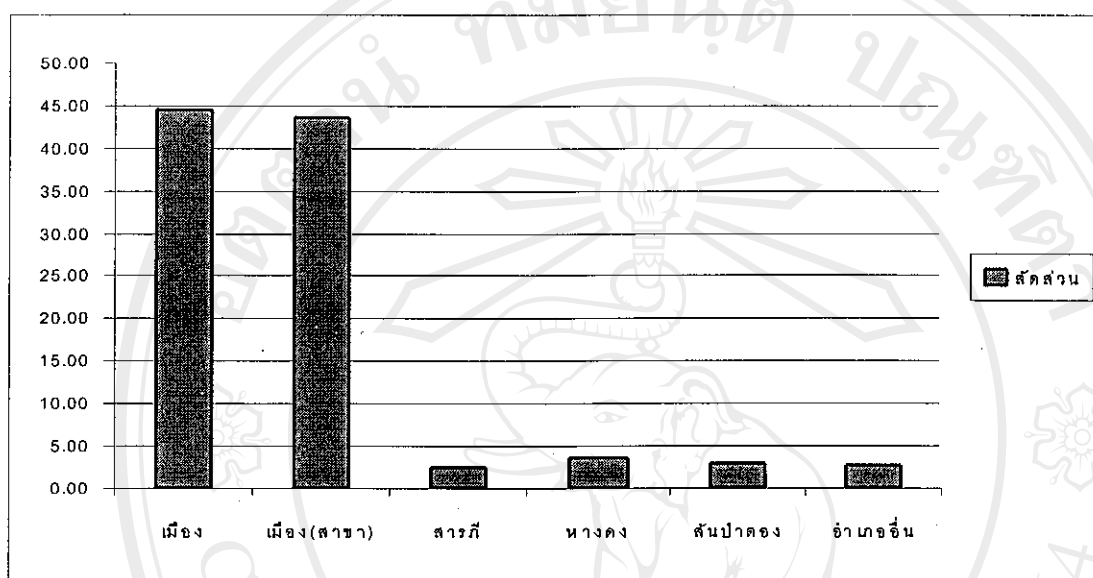
หน่วย : ล้านบาท

หน่วยจัดเก็บ	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	รวม	สัดส่วน
อ.เมือง	552.059	502.144	368.111	251.443	221.065	255.015	2149.837	44.60
อ.เมือง(สาขา)	351.751	551.933	445.459	279.275	245.179	229.690	2103.287	43.64
อ.สารภี	19.184	24.922	20.092	18.393	20.851	21.579	125.021	2.59
อ.หางดง	29.560	38.162	31.842	23.720	23.298	25.052	171.634	3.56
อ.สันป่าตอง	27.996	33.595	27.320	16.321	15.665	17.323	138.220	2.87
อำเภออื่น	27.646	31.146	26.728	17.108	15.068	14.486	132.182	2.74
รวมทุกอำเภอ	1008.196	1181.902	919.552	606.260	541.126	563.145	4820.181	100.00

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (ปี 2540,2541,2542,2543,2544 และ 2545)

แผนภูมิที่ 3.2 ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับอำเภอที่สำคัญของสำนักงาน
สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 – 2545

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : จากตารางที่ 3.5

2. การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล

ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 – 2545 พิจารณาจากตารางที่ 3.6 และแผนภูมิที่ 3.3 สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 50.93 ของผลการจัดเก็บทั้งหมด และสำนักงานสรรพากรอำเภอเมือง (สาขา) จัดเก็บภาษีได้คิดเป็นร้อยละ 37.53 เมื่อเปรียบเทียบผลการจัดเก็บของทั้ง 2 อำเภอแล้ว สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ จัดเก็บได้ในสัดส่วนที่สูงกว่า มีเพียงปี 2542 และ ปี 2543 ที่สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) สามารถจัดเก็บภาษีได้สูงกว่า เนื่องจากในปี 2542 และปี 2543 มีการปิดกิจการของนิติบุคคลหลายแห่ง อันเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจ และกิจการเหล่านั้นส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยเฉพาะบริษัทเงินทุน ทั้ง 56 แห่งที่ถูกปิดกิจการลง สำหรับในกลุ่มที่ 2 สำนักงานสรรพากรอำเภอสวรรค์ สามารถจัดเก็บภาษีได้ในสัดส่วนร้อยละ 5.61 เนื่องจากมีโรงงานขนาดใหญ่หลายโรงงานตั้งอยู่

ตารางที่ 3.6 ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับอำเภอที่มีความสำคัญของสำนักงาน
สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540-2545

หน่วย : ล้านบาท

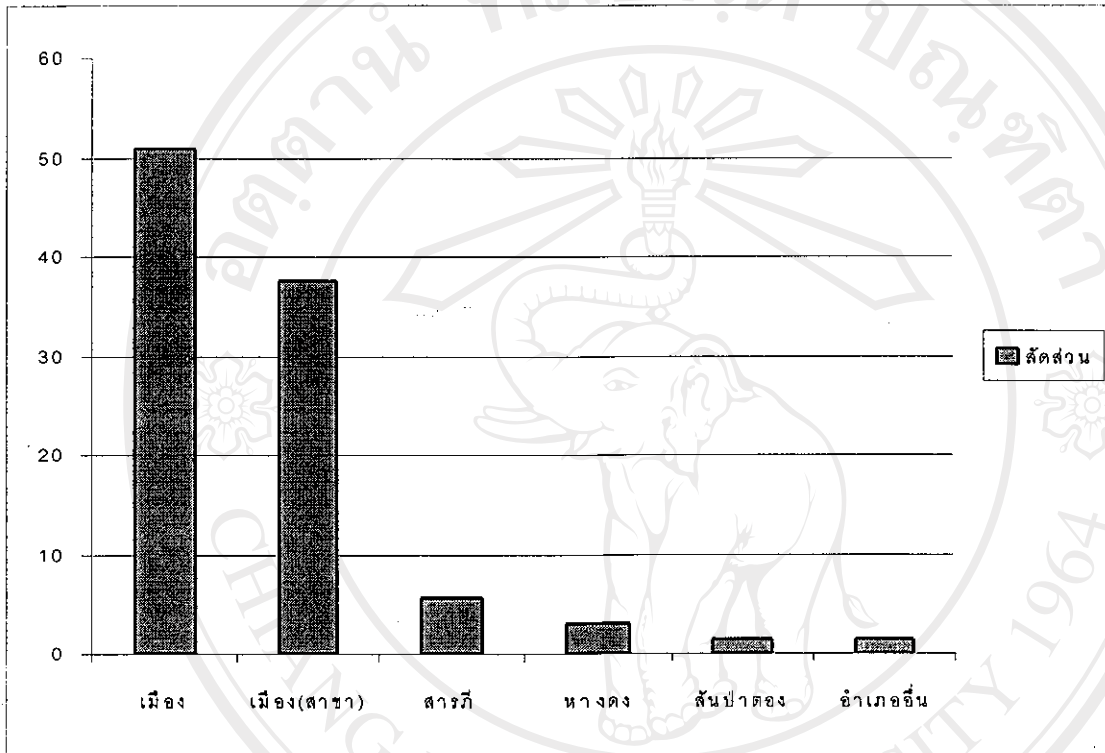
หน่วยจัดเก็บ	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	รวม	สัดส่วน
อ.เมือง	160.378	109.873	83.840	112.945	199.331	237.830	904.197	50.93
อ.เมือง (สาขา)	77.393	86.912	103.044	119.356	136.573	142.946	666.224	37.53
อ.สารภี	4.584	5.690	11.345	16.667	27.706	33.569	99.561	5.61
อ.หางดง	6.086	6.593	10.506	9.590	11.188	11.687	55.650	3.13
อ.สันป่าตอง	2.445	2.344	2.878	4.305	6.117	7.252	25.341	1.43
อำเภออื่น	3.305	2.862	3.402	3.745	4.397	6.664	24.375	1.37
รวม	254.191	214.274	215.015	266.608	385.312	439.948	1775.348	100.00

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (ปี 2540,2541,2542,2543,2544 และ 2545)

**แผนภูมิที่ 3.3 ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับอำเภอที่มีความสำคัญของสำนักงาน
สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 -2545**

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : จากตารางที่ 3.6

3. การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากตารางที่ 3.7 และแผนภูมิที่ 3.4 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ และ อำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) สามารถจัดเก็บภาษีได้ใกล้เคียงกัน คือ คิดเป็นร้อยละ 47.53 และ 44.89 โดยสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่สามารถจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้สูงสุด ในปี 2540 จำนวน 593.214 ล้านบาท และจัดเก็บได้ลดลงเนื่องจากในปี 2543 มีการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มลงจากอัตราร้อยละ 10 มาเป็นร้อยละ 7 และจัดเก็บได้ต่ำกว่าสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542 เป็นต้นมา เนื่องจากสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ (สาขา) เป็นที่ตั้งขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีการนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มจากการให้บริการเป็นจำนวนมาก ประกอบกับมีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่หลายแห่งตั้งอยู่

ตารางที่ 3.7 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับอำเภอที่มีความสำคัญของสำนักงาน
สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 –2545

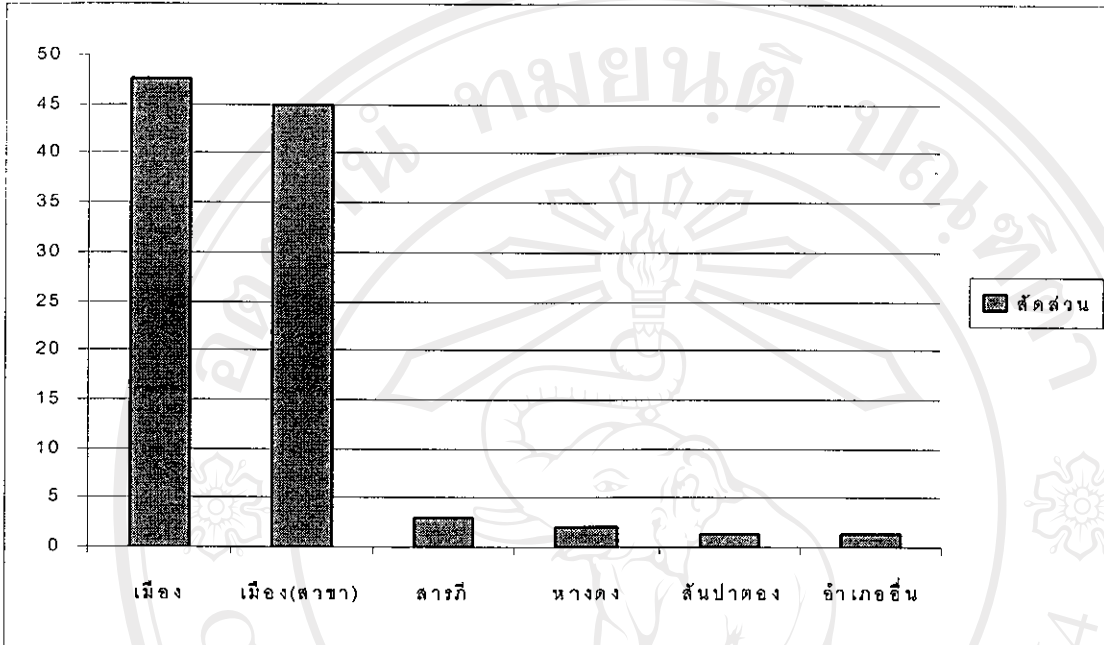
หน่วย : ล้านบาท

หน่วย จัดเก็บ	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	รวม	สัดส่วน
อ.เมือง	593.214	501.314	350.149	258.626	275.318	288.915	2267.536	47.53
อ.เมือง (สาขา)	201.464	434.857	427.623	339.024	376.265	362.208	2141.441	44.89
อ.สารภี	23.686	21.217	16.753	17.239	24.153	39.527	142.575	2.99
อ.หางดง	10.418	14.306	16.295	16.596	19.165	18.254	95.034	1.99
อ.สันป่าตอง	7.422	11.972	9.497	9.569	11.015	10.364	59.839	1.25
อำเภออื่น	11.315	8.327	11.170	8.815	10.690	13.825	64.142	1.34
รวม	847.519	991.993	831.487	649.869	716.606	733.093	4770.567	100.00

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (ปี 2540,2541,2542,2543,2544 และ 2545)

แผนภูมิที่ 3.4 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับอำเภอที่มีความสำคัญของสำนักงาน
สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 –2545

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : จากตารางที่ 3.7